

budgetary norms, as well as gaps in human rights knowledge that affect both rights holders and duty holders. Fiscal and monetary policies are not focused on the realization of all human rights. The economic policy of the state is guided by market regulators in the absence of a market. These shortcomings do not allow mobilizing the maximum available resources to ensure a minimum level of economic, social and cultural rights. Regressive measures are not based on transparent and effective stakeholder participation and are not subject to meaningful audits and accountability procedures, including an assessment of their impact on human rights.

Keywords: *human rights, participation, accountability, regressive measures, non discrimination, equality, minimum core, financial policy.*

*Дата першого надходження статті до видання: 01.04.2026 р.
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.04.2026 р.*

УДК 342.25
DOI 10.31558/2786-5835.2026.1.1.5

Щебетун Ірина Степанівна,
*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного,
міжнародного і кримінального права
Донецького національного університету імені Василя Стуса
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9749-7559>*

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ, ОЗНАК І КЛАСИФІКАЦІЇ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ: ВІТЧИЗНЯНА ТА ЗАРУБІЖНА ПРАКТИКА

Статтю присвячено дослідженню аналізу правової природи питань місцевого значення, їх визначенню як предмету відання органів місцевого самоврядування та виявленню особливостей їх конституційного та законодавчого регулювання шляхом проведення порівняльно-правового аналізу чинного вітчизняного конституційного законодавства із законодавством низки зарубіжних країн для визначення корисної практики для національної системи місцевого самоврядування.

У роботі показано, що існує два підходи до визначення змісту питань місцевого значення: перший – це визначення змісту та напрямів найефективнішої реалізації питань місцевого значення з погляду науки управління, другий – суто юридичний, в основі якого лежить аналіз всього масиву нормативних правових актів, у яких може і має міститися конкретизація питань місцевого значення.

Проаналізовано чинне вітчизняне конституційне законодавство та законодавство низки зарубіжних країн (Франції, Італії, Іспанії, Японії, Німеччини, Португалії) для визначення корисної практики для національної системи місцевого самоврядування.

Доведено, що зміст питань місцевого значення як об'єкта муніципального управління завжди більший і багатший, аніж зміст питань місцевого значення як предмета нормативно-правового регулювання, тому правове регулювання питань місцевого значення має на меті закріпити та врегулювати найбільш сутнісні моменти змісту питань місцевого значення, проте конкретизація питань місцевого значення в інших нормативних правових актах найчастіше йде шляхом змішання понять «питань місцевого значення» і «повноважень муніципальних органів» у галузевих і спеціальних законах.

Ключові слова: *децентралізація, муніципальна система, місцеве самоврядування, муніципальні органи (органи місцевого самоврядування), компетенція, предмети відання, питання місцевого значення, досвід Франції, Італії, Іспанії, Японії, Німеччини, Португалії.*

Постановка проблеми. У всьому світі місцеве самоврядування визнається як один із демократичних інститутів публічної влади. Участь органів місцевого самоврядування у суспільних відносинах є одним із факторів, що дають змогу охарактеризувати державу як демократичну та правову, що прагне побудувати громадянське суспільство, яке б відповідало ідеалам конституціоналізму.

Органи місцевого самоврядування є органами публічної влади, найбільш близькими до громадян, у зв'язку з чим саме вони покликані здійснювати повноваження, безпосередньо пов'язані з повсякденним життям членів територіальних громад.

Місцеве самоврядування – це найкоротший і прямий шлях вирішення життєво важливих для сучасної людини проблем. Здійснення місцевого самоврядування пов'язане насамперед із можливістю реалізовувати питання місцевого значення – питання безпосереднього забезпечення життєдіяльності населення, вирішення яких здійснюється населенням та (або) органами місцевого самоврядування самостійно. Такі питання становлять власну компетенцію місцевого самоврядування і в такий спосіб забезпечують його автономію у системі публічної влади.

Ефективність влади люди оцінюють за елементарними, зрозумілими для кожного критеріями – тепло в будинках, освітленість вулиць, якість доріг, транспортне забезпечення тощо, саме тому найважливішим завданням муніципального будівництва треба визнати оптимальне нормативне закріплення компетенції та предметів відання органів місцевого самоврядування, що забезпечує вирішення найважливіших питань життєдіяльності місцевого населення – питань місцевого значення.

На сучасному етапі розвитку юридичної науки вивчення загальних принципів організації місцевого самоврядування та його інститутів набуло великого поширення у різних аспектах. Водночас питання місцевого значення, їх поняття, конституційно-правовий зміст та проблеми реалізації залишаються вивченими недостатньо повно, що й зумовило актуальність теми дослідження.

Актуальність даної проблеми також зумовлена такими факторами: несистемністю правозастосовного підходу до зміни питань місцевого значення; відсутністю єдиного розуміння до співвідношення понять «питання місцевого значення» та «предмети відання» в юридичній науці, оскільки частина дослідників ототожнює ці поняття, а інші заперечують синонімічність цих понять; суперечністю під час розмежування предметних сфер діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування (нині деякі питання місцевого значення за змістом перетинаються з предметами відання органів державної влади). Вирішення цієї проблеми повинно бути визначено законодавцем, який має ясно, чітко і не суперечливо визначити сфери діяльності органів місцевого самоврядування,

у тому числі з погляду юридичної термінології, що використовується законодавцем, а відповідне правове регулювання має давати змогу розмежувати питання місцевого значення та питання державного значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні напрацьовано чималу базу досліджень у сфері організації місцевого самоврядування як українськими, так і зарубіжними науковцями, зокрема окремі аспекти місцевого самоврядування вивчали О. Батанов, А. Берлінгуер, С. Болдирєв, М. Войцік, В. Вапнярчук, Р. Галасков, М. Галасков, Є. Євтушенко, Т. Карабін, В. Кравченко, А. Крусян, Г. Кервелл, А. Козін, П. Любченко, О. Марцеляк, Ю. Мальчин, С. Мирославський, Р. Панчишин, І. Пучковська, С. Серьогіна, Г. Скріпкіна, Н. Свіфт, О. Таволжанський, В. Федоренко, О. Чернеженко, А. Чиркін та інші.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз правової природи питань місцевого значення, їх визначення як предмета відання органів місцевого самоврядування та виявлення особливостей їх конституційного та законодавчого регулювання шляхом проведення порівняльно-правового аналізу чинного вітчизняного конституційного законодавства із законодавством низки зарубіжних країн для визначення корисної практики для національної системи місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу. У багатьох навчальних та наукових виданнях можна зустріти дефініції «повноваження», «компетенція», «предмети відання» місцевого самоврядування, у зв'язку з чим потрібно пояснити, як вони співвідносяться між собою та з терміном «питання місцевого значення».

Повноваженнями вважаються: «визначені актами позитивного права або індивідуальним договором права та обов'язки особи, яка представляє у відповідних відносинах інтереси суб'єкта права (народу, держави, територіальної громади, юридичної або фізичної особи» [1, с. 110].

«Компетенція – сукупність встановлених в офіційній – юридичній чи неюридичній – формі прав і обов'язків, повноважень будь-якого органу або посадової особи, які визначають можливості цього органу або посадової особи приймати обов'язкові до виконання рішення, організовувати та контролювати їх виконання, вживати у необхідних випадках заходи відповідальності тощо» [1, с. 72].

«Предметами відання вважається коло питань, сукупність громадських відносин, на які поширюється юрисдикція даного суб'єкта, це сфера діяльності, коло питань або галузі суспільного життя, якими опікується держава, її органи або суб'єкти (наприклад, органи місцевого самоврядування). Це прерогатива, яка визначає, які повноваження належать до компетенції конкретного органу влади» [2, с. 723].

Повноваження та предмети відання є складниками компетенції.

Щодо питань місцевого значення – чітка нормативна дефініція наразі відсутня, проте дослідниками пропонуються наступні визначення. Так, В. Кравчен-

ко вважає: «питання місцевого значення — це такі питання, що мають локально-територіальний характер і виникають у процесі функціонування територіальної громади, задоволення потреб її членів. Ці питання носять комплексний характер, оскільки пов'язані з реалізацією інтересів членів територіальної громади в усіх сферах місцевого життя: економіка, освіта, культура, громадський порядок тощо» [3, с. 147–157].

М. Сидор зауважує: «основним критерієм розмежування компетенції між органами державної влади й органами місцевого самоврядування є питання місцевого значення, які можна охарактеризувати такими ознаками: 1) територіальність; 2) публічність; 3) допустимість; 4) відповідність матеріальним, фінансовим, організаційним та іншим можливостям; 5) доцільність. Адекватне розуміння питань місцевого значення має розглядатися крізь призму того, щоб: по-перше, були оптимально враховані місцеві інтереси; по-друге, були враховані (не порушені) інтереси держави, і по-третє, щоб не вийти за рамки наданих державою повноважень» [4].

В. Григор'єв звертає увагу, що законодавець, застосовуючи в нормативно-правових актах термін «питання місцевого значення», робить акцент на: «всі питання місцевого значення», однак не дає їх дефінітивне визначення» [5, с. 237].

Вирішення питань місцевого значення може здійснюватися трьома способами — населенням безпосередньо, населенням та муніципальними органами або виключно органами місцевого самоврядування за обов'язкової реалізації конституційного принципу самостійності місцевого самоврядування. Право населення щодо вирішення питань місцевого значення закріплено конституційно, конкретизовано у законодавстві через форми їх безпосередньої участі у здійсненні місцевого самоврядування. Водночас, оскільки проблеми місцевого значення переважно пов'язані з різними аспектами життєзабезпечення територіальної громади і їх вирішення потребує спеціальних професійних знань та умінь, частіше населення делегує це право спеціально уповноваженим органам місцевого самоврядування, які мають власні повноваження.

Існує два підходи до визначення змісту питань місцевого значення. Перший підхід — це визначення змісту та напрямів найефективнішої реалізації питань місцевого значення з погляду науки управління, сутність впливу якого визначається у вигляді аналізу результатів, досягнутих за її реалізації: «вирішення питань місцевого значення є критерієм ефективності і доцільності форм здійснення влади на місцях, що складаються, так само як і показником самої по собі спроможності практики реалізації ідей місцевого самоврядування» [6, с. 375].

Другий підхід — суто юридичний. У його основі лежить аналіз всього масиву нормативних правових актів, у яких може і має міститися конкретизація питань місцевого значення. За всієї важливості юридичного підходу конкретизація

питань місцевого значення в інших нормативних правових актах не завжди дає однозначну відповідь про його зміст, тому саме у таких випадках не можна уникнути аналізу питань місцевого значення як об'єкта муніципального управління [7, с. 119].

Наявність у муніципальних органів та населення відповідної території питань місцевого значення, відмежованих від повноважень органів державної влади, є одночасно ознакою та правовою гарантією організаційної самостійності місцевого самоврядування.

Зміст питань місцевого значення як об'єкта муніципального управління завжди більший і багатший, аніж зміст питань місцевого значення як предмета нормативно-правового регулювання. Правове регулювання питань місцевого значення має на меті закріпити та врегулювати найбільш сутнісні моменти змісту питань місцевого значення. Конкретизація питань місцевого значення в інших нормативних правових актах найчастіше йде шляхом змішання понять «питань місцевого значення» і «повноважень муніципальних органів» у галузевих і спеціальних законах. Отже, суперечливе розуміння категоріальних елементів компетенції, повноважень, предметів відання, питань місцевого значення призводить до порушення муніципальних прав.

Аналіз зарубіжного законодавства, яке визначає предмети відання муніципальних органів, дає змогу констатувати таке. Згідно з Конституцією ФРН, усі справи місцевого співтовариства регулюються самими громадами у межах закону під відповідальність (ч. 2 ст. 28) [8].

Конституція Франції надає право територіальним колективам приймати рішення у межах компетенції, яка може бути їм надана відповідно до її рівня (ч. 2 ст. 72), а також передбачає, що вони у виняткових випадках можуть відступати стосовно будь-якого предмета, що входить до їхньої компетенції, що міститься у законодавчих чи регламентарних положеннях [9].

Конституція Італії передбачає право володіння комунами, провінціями, столичними містами та областями власним статутом, повноваженнями та функціями відповідно до конституційних принципів (ч. 2 ст. 114). У ст. 117 закріплено, що: «області здійснюють законодавчу владу у будь-якій сфері, яка спеціально не віднесена до законодавчої компетенції держави» [10].

Конституція Португалії містить таке положення: «1. Повноваження та організація місцевих самоврядних одиниць, а також компетенція їхніх органів регулюються законом відповідно до принципу адміністративної децентралізації. 2. До компетенції асамблеї місцевої самоврядної одиниці входить здійснення повноважень, закріплених за нею законом, включаючи повноваження щодо прийняття обраних напрямів плану та бюджету (ст. 237)» [11].

Конституція Японії закріплює за місцевими органами публічної влади право управління своїм майном, ведення справ та здійснення адміністративного управ-

ління, а також видання нормативних актів у межах, встановлених законом (ст. 92 та ст. 94) [12].

Конституція Іспанії передбачає право автономних співтовариств та визначає їх компетенцію (ст. 148) [13].

Отже, у конституціях зарубіжних країн так само, як і в Конституції України, не міститься переліку питань місцевого значення, а встановлюються певні обмеження щодо вирішення питань місцевих справ (Франція, Італія, Японія) та накладається відповідальність муніципальних органів за вирішення питань місцевого значення (ФРН).

Можна виділити основні напрями діяльності органів місцевого самоврядування щодо вирішення питань місцевого значення:

- у галузі управління муніципальною власністю;
- у сфері бюджетно-фінансової діяльності;
- у галузі охорони здоров'я та надання медичної допомоги;
- у сфері соціального захисту населення;
- у галузі освіти та культури;
- у сфері охорони громадського порядку, пожежної безпеки та цивільної оборони;
- у галузі охорони навколишнього середовища та природокористування;
- у сфері житлового будівництва;
- у сфері транспорту, зв'язку та сільськогосподарського виробництва;
- у сфері комунального та побутового обслуговування населення;
- у сфері поховання та похоронної справи.

На наш погляд, питання місцевого значення не можна вважати предметом відання муніципальних органів. Якщо питання місцевого значення визнати предметами відання, то, як мінімум, необхідно провести розмежування предметів відання органів державної влади та предметів відання органів місцевого самоврядування, тобто між усіма рівнями публічної влади треба чітко, детально та послідовно розмежувати загальні функціональні сфери й окремі повноваження. Саме тоді має з'явитися поняття предметів виключного відання органів місцевого самоврядування, тобто такої галузі, де ці органи встановлюють свої повноваження, але це неможливо, оскільки такі питання визначаються Конституцією та законом. Для вирішення зазначеної проблеми було б доцільно запровадити в науковий обіг поняття «питання відання місцевого самоврядування та (або) органів місцевого самоврядування» та окремо «питання місцевого значення».

Питаннями місцевого значення варто вважати коло питань, пов'язаних переважно з повсякденним життям населення: забезпечення малозабезпечених громадян житловими приміщеннями відповідно до житлового законодавства; організація будівництва та утримання муніципального житлового фонду;

створення умов для житлового будівництва; організація в межах поселення тепло- та водопостачання населення, водовідведення, постачання населення паливом; забезпечення первинних заходів пожежної безпеки; забезпечення умов фізичної культури та спорту, масового відпочинку; організація благоустрою та озеленення території; планування забудови поселень; організація освітлення вулиць тощо.

Аналіз зарубіжної практики доводить, що саме за таким принципом і визначається перелік питань місцевого значення. Так, питання місцевого значення в Португалії вирішуються на двох основних рівнях самоврядування: муніципальному (конселю, 308 районів) і рівні парафій (фрегезія). Основні повноваження включають управління муніципальною власністю, міське планування, місцевий транспорт, початкову освіту, соціальне забезпечення, водопостачання, санітарію та розвиток інфраструктури, а саме до переліку питань місцевого значення у Португалії належать:

- управління територією та інфраструктура: планування забудови, надання дозволів на будівництво, утримання місцевих доріг, парків, цвинтарів та громадських просторів;
- соціальна сфера: організація початкової освіти (управління шкільними будинками), соціальна підтримка нужденних, управління будинками для людей похилого віку;
- ЖКГ та комунальні послуги: водопостачання, водовідведення, збирання та переробка сміття, вуличне освітлення;
- економіка та культура: розвиток туризму, підтримка місцевих культурних проєктів, управління ринками та бібліотеками;
- бюджет та податки: формування місцевого бюджету, встановлення місцевих податків та зборів.

В Іспанії законодавство надає муніципалітетам доволі широке коло повноважень. Фактично вони займаються вирішенням усіх питань, не віднесених до ведення державних чи регіональних органів влади, обсяг повноважень яких дуже невеликий навіть у порівняно з іншими європейськими державами. Вирішенням багатьох питань займаються саме органи місцевої влади, зокрема їм надані широкі повноваження в галузі економіки, що дало змогу різко знизити державні дотації та субсидії через те, що муніципалітети спроможні самостійно забезпечувати себе всіма необхідними коштами. Для того, щоб уникнути фінансової заборгованості муніципалітетів перед зовнішніми позичальниками (насамперед регіонами), держава ввела ліміти та обмеження на кількість грошово-кредитних операцій, що проводяться, а всі витрачання бюджетних коштів муніципалітету повинні проводитися з урахуванням принципів доцільності та ефективності.

Місцеве самоврядування в Іспанії (муніципалітети / *municipios*) забезпечує самостійне управління локальними справами, включаючи благоустрій, прибирання сміття, організацію дорожнього руху, водопостачання, вуличне освітлення, пожежну безпеку та управління місцевою власністю. Вони діють автономно, але у межах єдиної системи громадського управління та основними питаннями місцевого значення є (*Ayuntamiento* – муніципалітету):

- містобудування та інфраструктура: планування, управління та дисципліна в галузі забудови, утримання вулиць, парків та громадських місць, вуличне освітлення;
- комунальне господарство: водопостачання, очищення стічних вод, збирання та утилізація сміття;
- громадська безпека: утримання місцевої поліції (*policía local*) та забезпечення безпеки на дорогах;
- соціальні послуги: надання першої соціальної допомоги та участь в управлінні охороною здоров'я;
- культура та дозвілля: організація культурних заходів, утримання бібліотек та спортивних об'єктів;
- економіка: управління муніципальним майном, регулювання місцевої торгівлі та ринків.

Відповідно до ст. 137 Конституції Іспанії, місцеві органи влади мають автономію у вирішенні питань, що становлять їх інтерес, але ці повноваження обмежені єдиним державним інтересом.

У муніципальній доктрині одним із критеріїв класифікації питань місцевого значення є функції місцевого самоврядування: «виділяються такі функції: управління майном та фінансами муніципального освіти; надання муніципальних послуг; охорона громадського порядку» [14, с. 33].

Є й інший підхід: «класифікацію питань місцевого значення слід проводити залежно від рівня законодавства, що наділив органи місцевого самоврядування повноваженнями щодо вирішення місцевих справ: питання, віднесені до їх відання Конституцією; питання, що віднесені до їх ведення законами; окремі питання державного значення, так звані делеговані повноваження» [6, с. 415].

На нашу думку, запропоновані класифікації не повною мірою відображають зміст питань місцевого значення, оскільки не враховують взаємозв'язку всіх елементів функціонального призначення даного інституту.

Вважаємо за доцільне виділити два критерії для класифікації питань місцевого значення:

- 1) матеріальний критерій (ці питання повинні стосуватися безпосереднього забезпечення життєдіяльності територіальної громади);
- 2) формально-юридичний критерій (вони мають бути віднесені до питань місцевого значення законами та статутами територіальних громад).

Питання місцевого значення можна також класифікувати залежно від ступеня участі держави в їх регулюванні.

1. Питання, в яких органи місцевого самоврядування здійснюють допоміжні функції у передбачених законодавством рамках для вирішення спільних задач (зокрема охорона громадського порядку, участь в охороні навколишнього середовища, забезпечення протипожежної безпеки та ін.).

2. Питання, в яких юридична самостійність поєднується з технологічною залежністю від держави та її структур (енерго-, газо-, тепло- та водопостачання, водовідведення, дорожнє будівництво).

3. Питання, у вирішенні яких органи місцевого самоврядування мають повну свободу і самостійність як у прийнятті рішень з цих питань, так і в нормативно-правовому регулюванні порядку їх вирішення (формування, затвердження та виконання відповідних бюджетів, контроль за їх виконанням, встановлення, зміна та скасування місцевих податків та зборів, володіння, користування та розпорядження комунальною власністю та майном).

Отже, пропонуємо таку класифікацію питань місцевого значення:

- питання, які перебувають у безпосередньому віданні територіальної громади, тобто населення безпосередньо;
- окремі питання державного значення, делеговані органам місцевого самоврядування на підставі закону.

Питання місцевого значення можна також згрупувати за напрямками діяльності:

- управління комунальною власністю та місцевими фінансами (формування, затвердження, виконання місцевого бюджету та контроль за його виконанням; встановлення, зміна та скасування місцевих податків та зборів; володіння, користування та розпорядження майном, що знаходиться у комунальній власності);
- організація, утримання та розвиток комунальних служб: підприємств та установ, пов'язаних із забезпеченням життєдіяльності населення в різних сферах місцевого життя; створення умов задоволення потреб населення у різноманітних послугах (організація надання комунальних послуг; транспортне обслуговування і дорожнє будівництво; забезпечення житлом; створення умов надання послуг зв'язку, комунального харчування, торгівлі, побутового обслуговування, культури; створення умов організації дозвілля, масового відпочинку, заняття фізичної культурою і спортом; організація благоустрою і озеленення).

Критеріями визначення належності владних повноважень до питань місцевого значення мають бути:

- питання, що входять до компетенції органів місцевого самоврядування і повинні стосуватися насамперед інтересів населення відповідної території;

- вирішувані органами місцевого самоврядування питання мають становити необхідний компонент повсякденного життя населення (житло, міський транспорт, комунальне обслуговування тощо);
- вирішення цих питань може бути здійснено виключно за місцем проживання громадян, де для цього створено необхідні умови та механізми;
- реалізація завдань, що стоять перед органами місцевого самоврядування, вимагає підключення громадського компонента у вигляді органів самоорганізації населення, інших громадських формувань населення;
- здатність населення проконтролювати виконання та об'єктивно оцінити результати вирішення цих питань.

Питання місцевого значення є одним зі складників компетенції органів місцевого самоврядування та дають уявлення про сфери та напрями їх діяльності.

Отже, питаннями місцевого значення можна вважати комплекс справ, пов'язаних із забезпеченням життєдіяльності та розвитком територіальної громади (села, селища, міста), які вирішуються безпосередньо мешканцями або через обрані ними органи місцевого самоврядування.

Висновки. На основі виявленого співвідношення понять «предмет відання» та «питання місцевого значення» як загального та приватного пропонується таке визначення питань місцевого значення: це предмет відання (питання відання), що є окремими сферами діяльності органів місцевого самоврядування, які реалізуються у відповідних територіальних громадах, спрямовані на забезпечення життєдіяльності населення відповідної території.

Можна виділити такі групи питань місцевого значення: фінансово-економічні питання (розробка, ухвалення та виконання місцевого бюджету, управління комунальним майном тощо); питання житлово-комунального господарства та торгівлі (тепло-, енерго- та водопостачання, забезпечення мешканців територіальної громади послугами торгівлі тощо); питання дорожньо-транспортного забезпечення та будівництва (дорожня діяльність щодо доріг місцевого значення, організація транспортного обслуговування населення тощо); питання соціального характеру (освіта, культура та мистецтво тощо); адміністративні питання (охорона правопорядку, профілактика тероризму та екстремізму, інформаційне забезпечення органів місцевого самоврядування тощо); форми муніципального контролю (житловий, лісовий, дорожній, фінансовий тощо).

Список використаних джерел

1. Велика українська енциклопедія. Тематичний реєстр гасел з напрямку «Юридичні науки» / уклад.: В. Л. Бабка, М. М. Шумило; за ред. А. М. Киридон. Київ: Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2017. 152 с. URL: https://ev.vue.gov.ua/wp-content/uploads/2018/02/Law_full.pdf

2. Велика українська юридична енциклопедія. У двадцяти томах. Т. 4. Конституційне право / ред. кол.: Ю. Г. Барабаш, О. В. Скрипнюк, О. В. Батанов, О. М. Бориславська, Л. І. Летнянчин, С. Г. Серьогіна. 2024. 1072 с.
3. Кравченко В. До питання про сучасну концепцію місцевого самоврядування. Переваги місцевого самоврядування: Міжнародна конференція «Переваги місцевого самоврядування» (29–30 травня 2001 р., м. Ірпінь, Київ. обл.). Київ: Логос, 2011.
4. Сидор М. Я. Характерні ознаки питань місцевого значення як критерій розмежування компетенції органів місцевого управління. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 3. С. 160–162.
5. Григорьев В. А. Эволюция местного самоуправления: Отечественная и зарубежная практика: монография. Київ: Истина, 2005. 424 с.
6. Місцеве самоврядування в Україні та зарубіжних державах: порівняльно-правові аспекти: монографія / за заг. ред. О. В. Батанова, О. В. Марцеляка, А. Берлінгуера. Київ: Вид-во «Основа», 2020. 672 с.
7. Козін А. О. Тенденції розвитку реалізації делегованих повноважень органами місцевого самоврядування *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2024. № 3. С. 116–122.
8. Основний закон Федеративної Республіки Німеччина. URL: https://www.bundestag.de/resource/blob/1033364/grundgesetz_uk.pdf
9. Конституція Французької Республіки. URL: https://www.conseil-constitutionnel.fr/sites/default/files/as/root/bank_mm/constitution/constitution_russe_version_aout2009.pdf
10. Конституція Італійської Республіки. URL: https://www.senato.it/sites/default/files/media-documents/Costituzione_UCRAINO.pdf
11. Конституція Португальської Республіки. URL: <https://legalns.com/download/books/cons/portugal.pdf>
12. Конституція Японської держави. URL: <https://surl.li/vrmrqo>
13. Конституція Королівства Іспанії. URL: <https://legalns.com/download/books/cons/spain.pdf>
14. Батанов О. В. Людина і муніципальне право: взаємозв'язок та розвиток. *Часопис Київського університету права*. 2023. № (2). С. 32–37.

Iryna Shchebetun. On the Definition of the Concept, Signs and Classification of Issues of Local Importance: Domestic and Foreign Practice

The article is devoted to the study of the analysis of the legal nature of issues of local importance, their definition as the subject of jurisdiction of local self-government bodies and the identification of the features of their constitutional and legislative regulation by conducting a comparative legal analysis of the current domestic constitutional legislation with the legislation of a number of foreign countries to determine useful practices for the national system of local self-government.

It demonstrates that there are two approaches to determining the content of issues of local importance: the first is the determination of the content and directions of the most effective implementation of issues of local importance from the point of view of the science of management, the second is purely legal, which is based on the analysis of the entire array of regulatory legal acts that can and should contain the specification of issues of local importance.

The current domestic constitutional legislation and the legislation of a number of foreign countries (France, Italy, Spain, Japan, Germany, Portugal) were analyzed to identify useful practices for the national system of local self-government.

It has been proven that the content of local issues as an object of municipal administration is always larger and richer than the content of local issues as a subject of regulatory and legal regulation, therefore, the legal regulation of local issues aims to consolidate and regulate the most essential aspects of the content of local issues, however, the specification of local issues in other regulatory legal acts most often occurs by mixing the concepts of “local issues” and “powers of municipal bodies” in sectoral and special laws.

Keywords: decentralization; municipal system; local self-government; municipal bodies (local self-government bodies); competence; subjects of competence; issues of local importance; experience of France, Italy, Spain, Japan, Germany, Portugal.

*Дата першого надходження статті до видання: 18.02.2026 р.
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 26.02.2026 р.*